

7. Дубовий Д. М. Стратегічні комунікації: проблеми концептуалізації та практичної реалізації. *Серія: Стратегічні комунікації*. 2016. № 4(41). С. 9–23.

8. Zerfass, A., Verčič, D., Nothhaft, H., Werder, K. P. Strategic communication: Defining the field and its contribution to research and practice. *International Journal of Strategic Communication*. 2018. № 12 (4). P. 487–505.

Анатолій Павленчик

канд. екон. наук, доцент

Львівський державний університет фізичної культури

імені Івана Боберського, м. Львів, Україна

ДЕРЖАВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ: ДОСВІД КРАЇН

Існуючий на сьогодні аграрний ринок можна однозначно визнати несправедливим, непрозорим, не прогнозованим і абсолютно непередбачуваним. У країні відсутня надійна система підтримки і регулювання такого ринку та його інфраструктура. Створити ці два вагомні чинники існування аграрного ринку – безпосереднє завдання державного менеджменту.

Формування та розвиток ринку – це засіб підвищення ефективності функціонування господарюючої системи, що стимулює піднесення виробництва за його кількісними та якісними параметрами. Проте, якщо виходити з природи ринку, вільний ринок, який саморегулюється, ефективно функціонувати не може, як і не може достатньою мірою регулювати процес виробництва. Цим засвідчується його суперечливість, що внаслідок стихійної дії може призвести до криз і навіть до руйнування економічної системи. Тому багато економістів (Дж. М. Кейнс, Дж. Робінсон, Р. Лукас та ін.) виступали і виступають за доцільність втручання держави в регулювання економічних процесів шляхом стимулювання попиту, як головного чинника активізації підприємництва у господарському житті.

У галузі аграрної політики регулятивними у США є програми мінімальних цін, підтримки стабільних цін і виробничих квот. На певні види продукції держава безпосередньо регулює рівень цін. Наприклад, ціни на молоко встановлюються на федеральному рівні і рівні штату з таким розрахунком, щоб і виробник не постраждав, і населення могло придбати необхідні продукти харчування відповідно до своєї купівельної спроможності. Європейське Співтовариство (ЄС) також надає підтримку своїм фермерам у рамках Єдиної сільськогосподарської політики. До її основних елементів належать фіксовані внутрішні ціни, хоча й без встановлення контролю за обсягом виробництва, а також експорт надлишкової продукції, який породжується такими цінами [1].

Країни, що розвиваються, країни „третього світу“ здебільшого проводять сільськогосподарську політику, протилежну тій, якої дотримуються США і ЄС. Замість субсидування і підтримки виробників, що завдає шкоди споживачам,

вони переважно субсидують споживачів, шкодячи виробникам. Така політика широко розповсюджена серед країн Африки, Азії та Латинської Америки [2].

Досвід США, ЄС та інших розвинутих країн свідчить, що вільний ринок ще не означає нерегульований ринок. Справжня ринкова економіка не може існувати без гнучкої законодавчої бази, яка б спиралась на міцну виконавчу владу, що підтримує необхідну рівновагу між законністю і вільною конкуренцією. Проте ЄС поступово відмовляється від підтримки доходів фермерів шляхом здійснення стабілізації ціни і застосовує механізм прямих платежів та додаткових виплат у формі премій. Це зумовлено тим, що підтримка ціни, як правило, стимулює слаборозвинене і неконкурентоспроможне виробництво й перевиробництво, що у свою чергу не зрівноважує попит і пропозицію. Встановлення єдиної ціни підтримки є також соціально несправедливим стосовно малих виробників та виробників, що знаходяться в різних природно-кліматичних умовах. Тому державний менеджмент продовольчого сектору мав би здійснюватися одночасно у декількох напрямках, і зокрема у ціноутворенні, кредитуванні, оподаткуванні та стимулюванні зовнішньої торгівлі.

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про те, що вони, дбаючи про власну продовольчу безпеку, застосовують державні важелі регулювання розвитку сільського господарства шляхом надання державних кредитів, підтримки твердих цін, здійснення безпосередніх виплат тощо. Наприклад, у Європі під державне регулювання підпадало 90 % цін на сільськогосподарську продукцію у вигляді субсидій для підтримки фермерів та інших сільських товаровиробників у зв'язку з високими цінами на засоби виробництва. Дещо нижчою є частка державних субсидій у сільському господарстві США – 30 %, Канаді – 45 %, Швеції – 59 %, Японії – 66 % [2].

Загальним завданням державного значення є вдосконалення українського господарського законодавства. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС передбачає його наближення до сучасної європейської системи права, що забезпечить розвиток політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, економічний розвиток держави в рамках ЄС і сприятиме поступовому зростанню добробуту громадян до рівня у державах – членах ЄС. Реформування правової системи та поступове приведення її у відповідність до європейських стандартів охоплює цивільне, митне, трудове, фінансове та податкове законодавство.

Державний менеджмент повинен забезпечити систему цілей, які інколи можуть конфліктувати між собою. У такому разі необхідно знайти компромісне рішення, яке б задовольнило інтереси населення країни, жителів села, сільськогосподарських і агропромислових підприємств, а також саму державу, оскільки інтереси населення на ринку продовольчих товарів прямо протилежні інтересам їх виробників, які зацікавлені в підвищенні ринкових цін і зниженні податкових платежів, тоді як держава зацікавлена в їх підвищенні.

В умовах розвитку ринкових відносин держава, як ніколи, повинна орієнтуватися хоча б на такий рівень власного виробництва продовольчих товарів, який би забезпечив мінімальні науково обґрунтовані норми

споживання важливих продуктів населенням, оскільки орієнтація на збільшення частки імпорту може підірвати стійкість внутрішнього ринку, а звідси і всю аграрну економіку. Вважаємо за доцільне наголосити на тому, що в кожному окремому регіоні регулювання ринків аграрної продукції повинно бути націлене на розвиток конкурентоспроможної ринкової системи господарювання, а також використовувати засоби інфраструктурного та інституціонального розвитку (рис. 1).

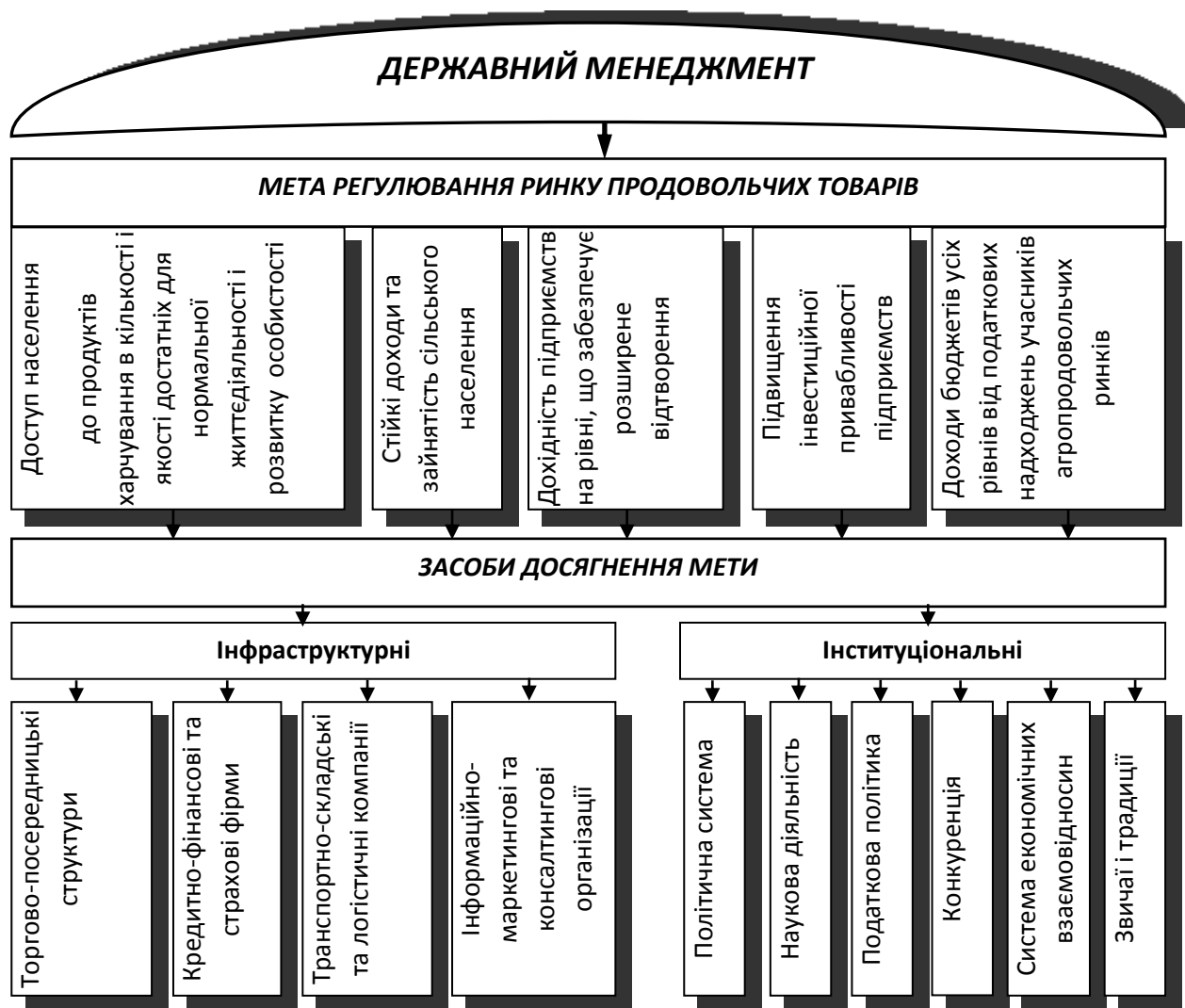

Рис. 1. Мета державного менеджменту продовольчого сектору та засоби її досягнення.

Таким чином, посилення та активація системи державного менеджменту продовольчого сектору значно покращить виробничу діяльність аграрних підприємств і буде сприяти зміцненню їх конкурентоспроможності, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Відсутність системи ефективного державного менеджменту робить аграрну економіку України не здатною забезпечити продовольчу безпеку і необхідний рівень харчування населення країни в умовах недостатнього рівня розвитку аграрного ринку.

Список використаних джерел

1. Григор'єва Х. А. Державна підтримка сільського господарства України: проблеми правового забезпечення: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
2. Podstawy ekonomii / pod. red. nauk. R.Milewski. Warszawa: PWN. 2018. 682 s.

Olena Petrushka

*Ph.D. in Economics, Associate Professor
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine*

WORLD PRACTICE OF GOVERNMENT DEBT

In today's global economy, most countries lack the financial resources to fulfill their functions and duties to citizens. Public debt as part economic system, has a direct impact on its elements such as the monetary system states, inflation rate, foreign investment, etc.

The use of public credit is due to the need to eliminate the difference between growing government spending and limited opportunities for budget revenues. The main reason for the increase in government spending is the strengthening of the role of the state in public life, expanding its economic and social functions, increasing the number of governments, unforeseen emergencies and natural disasters. The state is forced to resort not only to internal but also external borrowing, in cases where government spending exceeds its revenues.

Today there is a relationship between the level of economic development of the state and the amount of its public debt. The higher the level of economic development of the country is, the greater the amount of government borrowing is.

Thus, the United States and Japan, which occupy a leading position in the world economy, are the largest debtors. At the same time, both countries have a fairly high credit rating - AA + and A +, respectively, according to the rating agency Standard & Poor's [1]. The specifics of the formation and features of the Japanese financial system mitigate the impact of public debt on economic development. First of all, this applies to the fact that the owners of government securities are residents. However, in recent years, some studies examining the impact of public debt on economic growth have found no evidence of a causal link between these indicators.

The most important criterion for assessing the state of public debt and national security is the ratio of public debt to gross domestic product. This indicator is an indicator of the possibility of debt service due to the product produced in the country for the year. The threshold value of public debt under the Maastricht Treaty is 60% of the annual value of the country's GDP. Based on the threshold value of this indicator, we note that they are: for low risk - 30%, for medium - 40%, for high - 60%. Debt borrowing, which accounts for more than 60% of the country's GDP, is dangerous for the economy. But, as practice shows, the absence or presence of public debt